

Dato: 17.11.2025

Mottaker:
Bodø kommune
postmottak@bodo.kommune.no

Høringsuttalelse - forslag til kommuneplanens arealdel 2026 – 2038, Bodø kommune.

Vi viser til høring av kommuneplanens arealdel 2026-2038 for Bodø kommune. Vi har følgende kommentarer til planforslaget:

(1) Akvakultur på land Store Kalvøya, Landegode.

I planbeskrivelsen del 4.11 «Sjøområdene og strandsonen» heter det at:

«På Store Kalvøya vest for Landegode er det kommet innspill om landbasert oppdrett. Konsekvensutredning viser at de negative konsekvensene for natur, miljø og samfunn er store. Samtidig har landbasert oppdrett lavere utslipp i driftsfasen og tiltaket vil være positivt for næringsliv og bolyst på Landegode.»

Det foreslås to alternativer for området; enten at innspill tas med i planen og området dermed avsettes til næringsformålet landbasert akvakultur *eller* at landområdet videreføres som LNFR formål og sjøarealene rundt avsettes til akvakultur. Vi er negative til begge alternativene.

Angående landbasert oppdrett sendte vi allerede tilbake i 2020 en negativ uttalelse og vårt syn har ikke endret seg: Det å sprengne ned skjærgården i urørte naturområder for å drive oppdrett er uakseptabelt. Det er store og irreversible inngrep, det påvirker miljøet, forandrer landskapet og fortrenger annen stedegen aktivitet og tradisjon. Vi er for øvrig ikke alene om å være opprørt over dette, noe som blant annet kommer frem i den store og brede motstanden som er vist mot [lignende planer på Feøya i Fleinvær](#). Dette er bestemt ikke fremtiden for norsk oppdrett og vi forventer en tilsvarende mobilisering også i denne saken om området skulle bli avsatt til landbasert akvakultur.

Den massive motstanden til denne måten å etablere landbasert industrianlegg på, førte til at det i 2022 ble full stans i muligheten til å søke om tillatelser til akvakultur på land for laks, ørret og regnbueørret. Myndighetene mente det ikke forelå en god avklaring/definisjon på hva som var «landbasert», og at det kunne resultere i at vederlagsfrie tillatelser ble gitt til tross for at utslipp og smittespredningen var stor og tilsvarende som i et konvensjonelt oppdrettsanlegg.

Etter lengre tids stans er det nå [på nytt åpnet for konsesjoner](#) til slike formål, og i [forskrift om endring av regelverk for akvakultur på land](#) står det at «Det kan kun gis tillatelse til akvakultur på land dersom anlegget ligger på fast grunn eller utfylte masser på område som normalt ikke er dekket av vann» - Dette innebærer rimeligvis at man ikke kan gjøre utfyllinger i havområdet ved øya for å sette opp et slikt anlegg eller annen infrastruktur (inkludert havner) som bygges for å kunne drifte et slikt anlegg. Igjen illustrere dette at uberørte øyer langs kysten er totalt uegnet til slike formål, og dette medfører at både dette og alle andre lignende industriprosjekter langs kysten bør avvises.

Landbaserte oppdrett må kun tillates i allerede industrialiserte områder (gråe arealer). Det vil være i tråd med Bodø kommunes politiske målsetning om å «*gjenbruke og fortette allerede utbygde arealer fremfor å bygge ned mer natur.*» Ellers blir landbasert oppdrett en naturbelastning som kommer i tillegg til de allerede kjente problemene med oppdrett i sjø, og et vesentlig poeng med å legge oppdrett på land må være å skåne natur og ikke ødelegge den på nye måter. Og videre: selv om det skulle være mulig å legge et anlegg til øya uten å gjøre utfyllinger i sjø; vil selve øya bli ødelagt som levested for fugler og dyr, området rundt vil bli forstyrret og forringet av trafikk, støy og lys og slik totalt endre karakter. [BirdLife har dokumentert at området er et svært viktig område for sjøfugl](#). Vi frykter også for presedensen ved å sprengne ned kystsonen med tanke på hvor viktig den er for sjøfugl som allerede er i [sterk tilbakegang langs kysten](#), det generelle problemet med [naturtap og naturkrise i Norge](#), økende bit for bit nedbygging som også er [dokumentert av NRK](#), og konsekvensene for friluftsliv, rekreasjon og turisme. I forbindelse med tidligere søknader om å omregulere Store Kalvøya til landbasert oppdrett uttalte kulturkontoret i Bodø at tiltaket var i strid med viktige friluftsinnteresser. Bodø friluftsforum skrev at området er mye benyttet til friluftsliv både på vann og på land. De viser til at kajakkklubben benytter området ved Korten og Landegode og at mange padlere velger å padle innaskjærs på grunn av sikkerhet og naturopplevelse. Bodø Seilforening skrev at Korten, Landegode, er et meget populært rekreasjonsområde som er mye brukt av seilere og motorbåter, og ber om at det ikke gis tillatelse til etablering av akvakulturanlegg i området. [FNF Nordland](#) og [Birdlife](#) har også tidligere sendt sterkt kritiske uttalelser.

Vi ber derfor Bodø kommune om å ta et like modig og fremtidsrettet valg som Gildeskål kommune gjorde når ny arealplan nylig ble vedtatt: Etter alle innspillene som kom inn i forbindelse med motstanden mot landbasert oppdrett på Feøya, samt i høringsprosessen for ny arealplan 2024-36, [ble det besluttet å ta all akvakultur ut av planen for området](#). Her ble det blant annet henvist til at «*en rekke viktige lokale, regionale og nasjonale verdier innenfor dette området [og] stort naturmangfold, spesielt knyttet til hekkende pelagisk dykkende arter. Flere arter er på rødlista i kategorien sårbar til sterkt truet. Bestandene av sjøfugl i Norge har gått sterkt tilbake de seneste årene, og flere arter som før var tallrike er nå på rødlista.*» Som det fremgår av uttalelsene fra FNF og Birdlife (henvist til over) er dette meget likt hva som gjelder for Store Kalvøya, bl.a. heter det i Birdlife sin uttalelse om Store Kalvøya at:

[Overordnet \(topografi og kart\) er dette et typisk viktig område for sjøfugl, med en rekke små holmer med variert vegetasjon og grunne havområder rundt. Det gjenspeiles også av artssammensetningen og en rekke rødlistede arter funnet. Ved Kalvøya er det registrert makrellterne \(sterkt truet\), storspøve \(sterkt truet\), storskarv \(nær truet\), teist \(nær truet\), gråmåke \(sårbar\), fiskemåke \(sårbar\), tyvjo \(sårbar\) og tjeld \(nær truet\). Vi merker oss store antall storskav under feltbefaringen i mars. Nye undersøkelser av kompetente ornitologer vil utvilsomt øke listen over rødlistede fuglearter.](#)

Bodø kommune sier selv at «*Konsekvensutredning viser at de negative konsekvensene for natur, miljø og samfunn er store*» Dette stemmer med all annen dokumentasjon vi også har funnet, og vi mener derfor at det hverken burde være oppdrett på land eller i sjø i dette området (både alternativ 1 og alternativ 2 er dårlige). Et valg for natur trenger heller ikke å være et valg mot samfunnsutvikling: Vi bør tenke både næringsliv og bolyst for *hele* regionen under et: En tungtveiende grunn til at folk

ønsker å bo i Nord-Norge er at det enda finnes intakt natur her, og videre er opplevelser knyttet til slik natur en næring i vekst – Bodø kommune bør være seg bevisst på verdien av natur hva angår å være en attraktiv destinasjon både for reiseliv og de som ønsker å bo her fast.

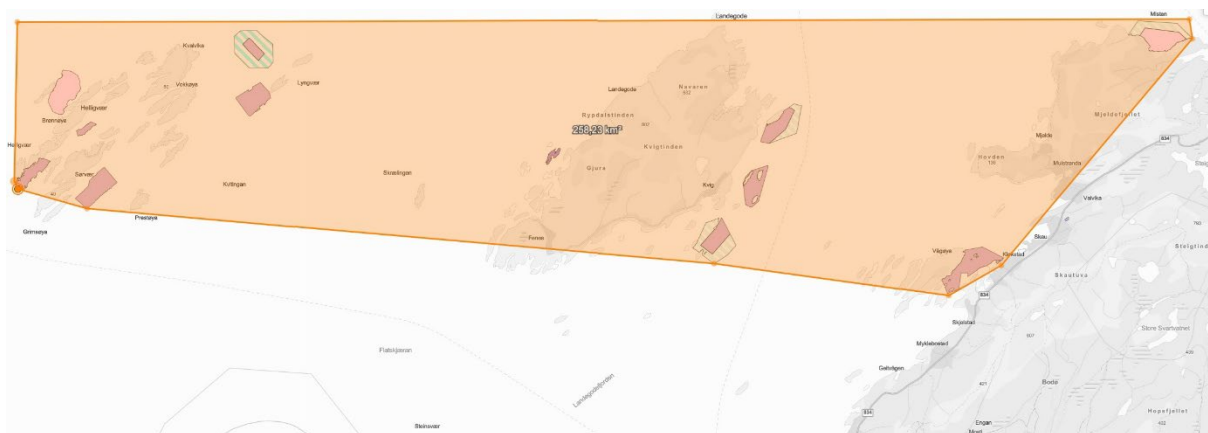
(2) Akvakultur i Helligvær

I planbeskrivelsen foreslås det hele *tre* nye områder avsatt til akvakultur i Helligvær og Lyngvær (AKV13, AKV14, AKV15). Hvorav på *to* av disse er det et alternativ at det skal kunne være akvakultur for alle arter – logisk følger det da at det også åpnes for torskeoppdrett i to områder om man går for dette alternativet begge steder. Videre heter det at:

«Felles for de flere av innspillene som er konsekvensutredet er at de kommer i konflikt med enten fiskeri, allerede etablert akvakultur (forbudssone og produksjonsgrense) eller at konsekvensene for natur og landskap blir store. Noen av innspillene er i konflikt med flere av disse hensynene.»

Mange av problemene med oppdrett av laks i åpne merder er velkjente (lus, rømminger, genetisk påvirkning på villfisk, dyrevelferd m.m.). [Vi er prinsipielt imot enhver etablering av oppdrett i åpne merder](#), samt at riktig lokalitet er grunnleggende hva gjelder både lukkede merder og landbasert (se forrige punkt).

Hva som er særlig bekymringsfullt dersom de foreslåtte akvakulturområdene i Helligvær blir tatt inn i arealplanen og mot formodning blir en realitet, er at det vil det være et sammenhengende belte av oppdrett fra Misten til Helligvær (figur 1).

Figur 1 Et sammenhengende belte av oppdrettsanlegg fra Misten til Helligvær.

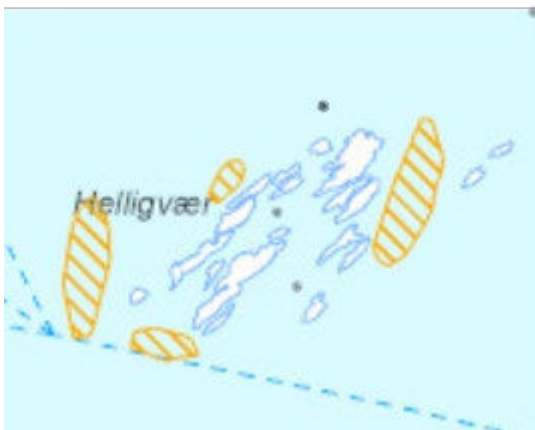
Vi er sterkt bekymret for konsekvensene dette vil ha for villfisk som beiter, gyter eller vandrer i området og mellom anleggene. Utvandrende laksesmolt tvinges gjennom områder med oppdrett som er så tett at det trolig vil øke dødeligheten i havet. Færre fisk vender tilbake til fødeelven. Vi ber derfor om at planforslaget ikke bare hensyntar konsekvensene av ett enkelt oppdrettsanlegg, men også den *samlede belastningen*.

I tillegg er Helligvær i seg selv et viktig område for sjøfugl og det er store fiskeriinteresser i området med blant annet gytefelt og oppvekstområde for flere fiskearter. Dette er allerede godt dokumentert

i forbindelse med etableringen av oppdrett i Breisundet [som var frarådet av kommunedirektøren, statsforvalteren i Nordland og fiskeridirektoratet](#) på bakgrunn av at området er særlig verdifullt for sjøfugl og naturmangfold som trues av oppdrettsindustri – ytterligere arealer avsatt til oppdrett vil naturligvis sterkt forsterke problemet for øygruppen totalt sett.

Vi ser særlig alvorlig på at det kan åpnes for torskeoppdrett i Helligvær, natur- og friluftslivsorganisasjonene har tidligere advart mot torskeoppdrett i Helligvær, spesielt i denne [kronikken](#), og mot torskeoppdrett generelt (for eksempel [HER](#)) på bakgrunn av at havforskningsinstituttet (HI) i flere [forskningsrapporter](#) har vist at torskeoppdrett er forbundet med betydelig risiko for allerede meget sårbare villtorskestammer. Blant truslene kan vi nevne genetisk påvirkning fra oppdrettstorsk som gyter i merdene, eller rømmer. Slik genetisk påvirkning er særlig alvorlig i en tid der torsken allerede er under press fra mange andre faktorer, for eksempel klimaendringer. Forskning viser at vill torsk har «[supergener](#)» som gjør det mulig for den å tilpasse seg mange endringer, og dersom disse forandres ved innblanding av genene til oppdrettstorsk kan det være meget alvorlig. Sykdom og parasitter fra oppdrettstorsk kommer i tillegg, men også selve atferden til villtorsk kan endres på måter som vi har alt for lite kunnskap om. For eksempel har både forskere og yrkesfiskere erfart at torsk kan unnvike områder der store mengder fisk står i merder, med åpenbare konsekvenser for lokaliteter med gyte og oppvekstområder for torsk slik det er [rundt hele Helligvær](#) (Se Figur 2. under). Vi mener at føre var prinsippet i [naturmangfoldloven § 9](#). i seg selv skulle være tilstrekkelig begrunnelse for å ikke gå for alternativene som åpner for oppdrett av alle arter og slik også for oppdrett av torsk.

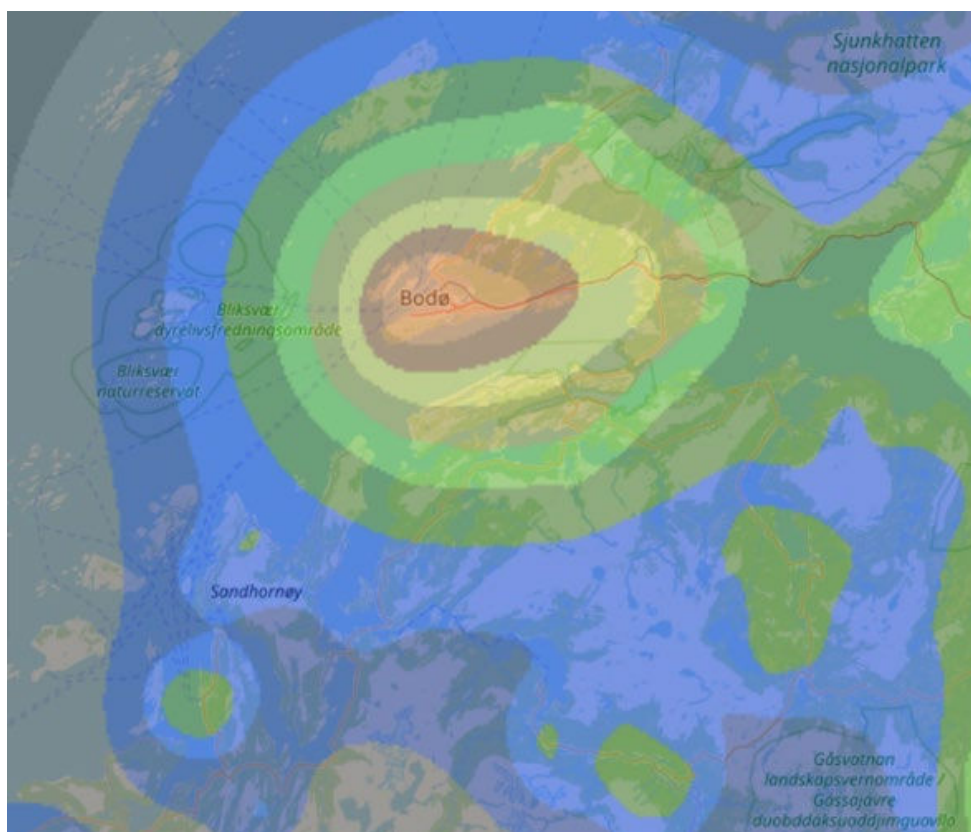
Figur 2. Bildet viser gytefelt for torsk i Helligvær. Kilde: Fiskeridirektoratet.

Vi synes det er viktig å påpeke at oppdrett allerede er en kilde til konflikt i Helligvær: Vi er blitt kontaktet av personer og medlemmer som er dypt fortvilte over lys, støy, ødelagte fiskeplasser, økt trafikk m.m. Det er utvilsomt tilfellet at ytterligere oppdrettsetableringer vil øke både konfliktnivå og psykisk uhelse, dette er en problematikk vi kjenner så alt for godt fra andre utbygningsaker: Når konsekvensene for natur og landskap blir store (som konsekvensutredningene over jo viser nettopp er tilfellet i Helligvær) øker belastningene for mennesker som er glad i naturen på stedet de bor på eller har en tilknytning til. Det er sterk faglig dokumentasjon på at [økosorg](#) er like tung å bære som annen sorg, og vi må være klar over, og ærlige på, at slike planer utsetter mennesker for stor sorg og

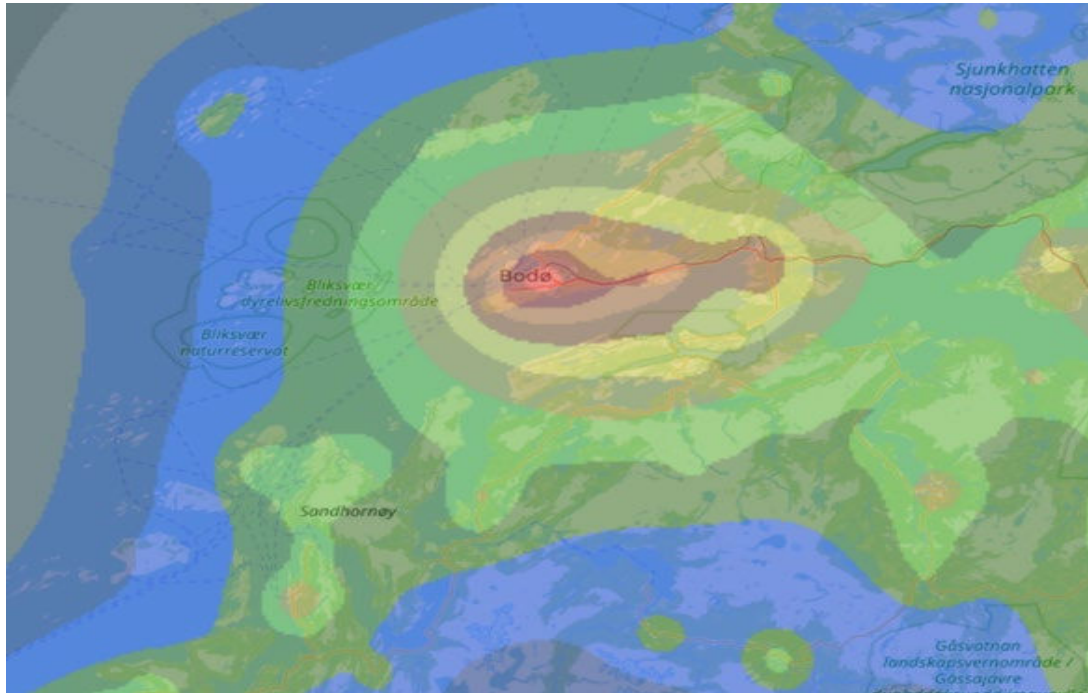
fortvilelse – og dette oppfordrer vi Bodø kommune til å ikke ta lett på.

(3) Effekten av lysforurensing på mennesker og natur

Vi har i de senere år registrert en stadig økende lysforurensing fra selve Bodø by, oppdrett og annen aktivitet i Salten. Vi er meget bekymret for konsekvensene av dette og etterlyser mer effektive tiltak. [HER](#) kan man følge utviklingen fra år til år ved hjelp av satellitter som registrer lysforurensing. Hva de viser bekrefter observasjonene vi selv har gjort: naturlig mørke blir stadig vanskelig å finne i vår region. Mange tror at det generelt er meget mørkt om vinteren i Nord Norge, men dette er beviselig ikke tilfellet: Tvert imot er nesten all natur nå påvirket av kunstig lys i varierende grad og områder som enda er naturlig mørke er derfor usedvanlige verdifulle både fra et natur- og reiselivsperspektiv og må beskyttes. I områder der det allerede er mye påvirkning fra lys må man sørge for å redusere lysforurensingen til mer moderate nivåer. Figurene under viser utviklingen fra 2006 til 2024, og vi ser at det både er blitt mer lys i allerede påvirkede områder, og at mange områder som før var veldig mørke er blitt lysere. Denne trenden finner vi nå over hele verden med en gjennomsnittlig global [økning i lysforurensing med ca. 10 % pr. år](#). Og det er en stadig økende internasjonal anerkjennelse av at noe må gjøres med dette [da lysforurensingen både skader naturen, mennesker helse og er samtidig energisløsing](#).

Figur 3 (over) lysforurensing 2006, og **Figur 4** (under) lysforurensing 2024. Trenden er en klar øking. Se [Light Pollution Atlas](#) for en forklaring av fargekoder. Jo lysere farger jo mer lys.

Det er vitenskapelig konsensus om at lysforurensning har en rekke skadevirkninger for både natur og mennesker, og kunnskap om dette er nå samlet i en ny fagrapport fra Miljødirektoratet [HER](#). I sammendraget til rapporten står det blant annet at:

Studier viser at lysforurensning er økende både globalt og i Europa. Utviklingen skyldes blant annet infrastrukturutbygging, byvekst og en omfattende overgang til LED-teknologi. Det er klare indikasjoner på at en lignende utvikling finner sted i Norge.

Og i en nyhetsmelding fra Kommunal og distriktsdepartementet står det at:

Lysforurensning kan ha en rekke negative virkninger på miljøet, som å forstyrre økosystemer, påvirke arters adferd og migrasjonsmønstre, og redusere synet av stjernehimmelen. Forskning antyder også at lysforurensning kan ha negativ innvirkning på helsen vår, spesielt ved at folk kan bli mer utsatt for ulykker, f.eks. ved at eldre blir blendet av lys i trafikken. Det er også kjent at lys kan forstyrre døgnrytmene, og dette kan føre til fysiske og mentale problemer. [...] Mye kan oppnås gjennom å fjerne overflødig lys ved å rette lyset dit det trengs, begrense antall lyspunkter, bruke lyskilder som gir ut mindre blått lys, dimme lyset ned til det laveste nivå og skru det av når det ikke trengs. Dette gjelder for alle våre fysiske omgivelser, enten det dreier seg om uterom, boliger, hytter, infrastruktur eller næringsvirksomhet. Å redusere lysforurensning betyr ikke at vi skal mørklegge landet. I mange tilfeller vil redusert og riktig lysbruk faktisk gi bedre lysforhold for oss mennesker enn det dagens løsninger gir. Samtidig kan man spare penger og redusere energibruket.

Et ofte underkommunisert problem er effekten av lys fra oppdrettsanlegg på sjøfugler. [Helligvær](#) er det for eksempel oppvekstområde for storskarv som krever et stort areal og er særlig sårbar for forstyrrelser og endring i livsmiljø. Det er vitenskapelig dokumentert at [lysforurensning kan være en trussel mot sjøfugl](#), og ornitologer har i samtale med oss fortalt at storskarven skyr områder med

kunstig belysning om natten. [Lysforurensing kan også påvirke gyting og vandringsmønster til fisk](#), men det er store kunnskapshull på dette området – noe som i seg selv gjør føre – var prinsippet ([naturmangfoldloven § 9.](#)) relevant.

Det viser seg at å redusere lysforurensing er en vinn-vinn situasjon da man både ivaretar hensynet til naturen, menneskers helse og samtidig sparer man penger – poenget er ikke å slukke alle lys (selv om en del lyskilder definitivt er unødvendige), men en smartere bruk av lys. I veilederen til [Bevar Mørket](#) handler det om å følge 5 enkle prinsipper:

- **Nytteverdi:** Før man installerer lys skal man tenke over nytteverdien. Trengs det i det hele tatt?
- **Rettet:** Belysningen skal være rettet kun mot området som trenger det.
- **Lave lysnivåer:** Bruk så lave lysnivåer som mulig og unngå blanding.
- **Regulert:** Bruk lysstyringsutstyr som timere eller bevegelsesdetektorer for å sikre at lys er tilgjengelig når det er nødvendig, dempet når det er mulig, og slått av når det ikke trengs.
- **Farge:** Begrens mengden blått/kaldt lys ved å bruke varm fargetemperatur på lyskilden.

Det viser seg også at å bevare mørket kan ha andre økonomiske ringvirkninger som ytterligere bidrar til at det er en vinn-vinn situasjon: Naturlig mørke er nå så vanskelig å oppleve at det er et stort potensial i såkalt Mørke-turisme (noctoturism) og [astroturisme](#). Dette handler om mer enn nordlys; det handler også om å oppleve kombinasjonen av stjernehimmelen på steder der man kan se Melkeveien og opplevelsen av intakt natur, typisk vil også opplevelsen av stillhet der man hører naturens egne lyder være en del av dette. Vi støtter reiseliv som bidrar til å bevare disse naturkvalitetene så lenge det er snakk om reiseliv som *reelt* har et lite fotavtrykk med tanke på klima og natur.

Vi synes det er gledelig at Bodø nå får egen [lysplan](#) der tiltak for å [redusere lysforurensning og spare energi](#) er sentralt. Vi hadde likevel ønsket et mer direkte fokus på lysforurensing i kommuneplanens arealdel, spesifikt med en bestemmelse om å redusere lysforurensing og at lysforurensning må utredes ved alle tiltak. Videre må det også stilles strengere krav til redusering av lysforurensing fra akvakultur og annen industri i kommunen da disse i stor grad bidrar til lysforurensing utenfor selve byområdet. Da Gildeskål kommune, høsten 2024 vedtok sin gjeldene arealplan, så ble vårt innspill om å ta inn et konkret punkt om lysforurensing tatt til følge (jf. pkt. 3.8.3. i [planbestemmelsene](#)) – Vi ønsker at Bodø kommune skal gjøre det samme.

Hilsen

Naturvernforbundet i Salten, v/ styret.

Naturvernforbundet
i Salten

Kopi:

Statsforvalteren i Nordland (sfnopost@statsforvalteren.no)

Nordland fylkeskommune (post@nfk.no)